

Postbus 718, 6800 AS Arnhem, Nederland
Gemeente
T.a.v. NAAM
Per mail

CLASSIFICATIE
DATUM

C3 - Vertrouwelijke Informatie
17 november 2022

BETREFT Transportschaarste elektriciteit

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij informeren wij, TenneT en Stedin, u over een verandering in de beschikbaarheid van transportcapaciteit op het hoogspanningsnet van de provincie Utrecht. TenneT, de landelijke netbeheerder van het hoogspanningsnet, kondigt 17 november 2022 transportschaarste aan bij Autoriteit Consument en Markt (ACM) voor het afnemen van elektriciteit in de provincie Utrecht, Gelderland en Flevopolder. Als gevolg hiervan kondigt Stedin dit ook aan bij ACM. De transportschaarste op het hoogspanningsnet raakt ook uw gemeente. Op 17 november aanstaande communiceert TenneT over de transportschaarste. We benadrukken dat dit vertrouwelijke informatie betreft en we verzoeken met klem om het embargo tot 17 november 8.30 uur te respecteren.

In deze brief lichten we kort toe wat de gevolgen zijn en welke stappen TenneT en Stedin de komende periode gezamenlijk ondernemen. We realiseren ons dat de impact van transportschaarste groot is.

Transportschaarste op afname in provincies Utrecht, Gelderland en Flevopolder

Het gebied met transportschaarste omvat de provincies Gelderland en Utrecht en de Flevopolder. In dit gebied is een snelle ontwikkeling van de vraag naar elektriciteit bij zowel TenneT als de regionale netbeheerders Liander en Stedin. Bedrijven stappen over van aardgas op elektriciteit en er is een verdere groei van het aantal bedrijven en woningen met warmtepompen en laadpalen. De gevraagde transportcapaciteit is circa 4.700 megawatt (MW), terwijl de beschikbare capaciteit circa 3.400 MW is. TenneT onderzoekt de mogelijkheid van congestiemanagement of met behulp van flexibiliteit de ruimte op het net kan worden vergroot. De uitkomst van dit onderzoek verwacht TenneT in de zomer van 2023. Daarnaast verwacht TenneT door diverse uitbreidingswerkzaamheden van het hoogspanningsnet de huidige knelpunten per 2027-2029 op te lossen.

Aanvragen voor transportcapaciteit blijven mogelijk

In deze regio blijft het gedurende het onderzoek naar congestiemanagement voor bestaande en nieuwe grootverbruik klanten (>3x80 Ampère) mogelijk om een aanvraag te doen voor een nieuwe aansluiting of om een bestaande aansluiting te verzwaren. In overleg met de klant kunnen alle stappen van het aansluitproces worden doorlopen. Gedurende de looptijd van het congestiemanagementonderzoek kunnen TenneT en Stedin echter geen aanbod doen voor transportvermogen omdat het nog niet duidelijk is of het gevraagde vermogen daadwerkelijk beschikbaar komt. De netbeheerder zal tijdens de onderzoeksfase en in overleg met de klant beoordelen welke stappen wel gezet kunnen worden in het aansluitproces zodat er zo min mogelijk vertraging zal optreden in diens projecten.

Geen gevolgen voor lopende aanvragen waarvoor al een offerte is ontvangen

Grootverbruikklanten die al een aanvraag hebben gedaan voor een nieuwe aansluiting of een verzwaring van een bestaande aansluiting (>3x 80 Ampère) en die daarvoor een offerte hebben ontvangen krijgen de transportcapaciteit toegekend die is aangevraagd. Dat geldt ook voor extra transportvermogen op bestaande aansluitingen waarvoor de aanvraag voor 17 november 2022 is ingediend.

Netverzwaring en mogelijk congestiemanagement

Netbeheerder TenneT gaat de komende tien jaar zo'n 700 miljoen euro investeren in de provincie Utrecht om de capaciteit van het netwerk structureel te vergroten. De realisatie van de uitbreiding van capaciteit is naar verwachting tussen 2027 en 2029 gereed. Naast noodzakelijke netuitbreidingen kan flexibiliteit versneld extra (tijdelijke) ruimte opleveren voor (nieuwe) grootverbruikklanten. Daarom zal er met partijen gekeken worden hoe het elektriciteitsnet in het gebied beter benut kan worden, onder andere door flexibeler om te gaan de vraag naar en het aanbod van elektriciteit. TenneT start daarvoor nu een congestieonderzoek waarvan naar verwachting in de zomer van 2023 de uitkomst bekend is. Aanvullend hierop start TenneT met een nationale marktconsultatie op zoek naar flexibel vermogen.

Uitkomst onderzoek congestiemanagement

In oktober 2021 kondigde TenneT transportschaarste aan voor het terugleveren van elektriciteit door grootverbruik klanten en startte een congestiemanagementonderzoek. Op 17 november kondigt TenneT ook aan dat in dit onderzoek flexibel vermogen is gevonden op het gedeelde hoogspanningsnet van Flevoland, Gelderland en Utrecht. Van de 808 MW op de wachtlijst in Flevoland, Gelderland en Utrecht wordt 104 MW door TenneT beschikbaar gesteld om de wachtlijst in te lopen. Dit vermogen is vergelijkbaar met het vermogen van 17 windmolens of 104 hectare zonnepanelen. Dit biedt weliswaar ruimte waarmee Stedin een deel van de Utrechtse klanten op de wachtlijst kan voorzien van transportvermogen, maar is nog niet voldoende om direct de regionale duurzame ambitie te faciliteren. Er is nog meer flexibel vermogen nodig om nieuwe duurzame initiatieven van vermogen te voorzien. Daarom zet TenneT de marktconsultatie voort om de potentiële flexibiliteit te benutten. Daarnaast zijn er ook gesloten distributiesystemen (GDS), met name windparken in Flevoland, die mee kunnen helpen met flexibiliteit. Maar dat is op dit moment juridisch nog niet mogelijk. Het is van belang dat iedereen meedoet om de drukte op het net te spreiden en de ruimte op het net efficiënt te benutten.

Meer informatie

Algemene informatie over transportschaarste, de gevolgen ervan en wat TenneT en Stedin doen om dit zo snel mogelijk op te lossen, is te vinden op:

- [Transportcapaciteit - TenneT](#)
- www.stedin.net/Utrecht-afname of www.stedin.net/Utrecht-teruglevering

Ook wijzen wij u op de eerdere uitnodiging die is verstuurd door TenneT om deel te nemen op 18 november aan het webinar over de uitkomsten van het congestiemanagementonderzoek. Wilt u hierbij aanwezig zijn? Stuur dan een mailtje naar netcapaciteit@tennet.eu onder vermelding van 'webinar netcapaciteit 18 november'. U ontvangt dan een link. Dit webinar wordt ook opgenomen en beschikbaar gesteld.

Mocht u naar aanleiding van deze brief willen doorpraten over de specifieke situatie voor uw gemeente, neemt u dan contact op met uw contactpersoon bij Stedin of stuur een mail naar: FM_Support@stedin.net

Met vriendelijke groet,

Robert Kuik
Head Grid Planning
TenneT TSO B.V.

David Peters
Chief Transition Officer
Stedin Groep

Veelgestelde vragen & antwoorden

Transportschaarste op hoogspanningsnet provincie Utrecht voor het afnemen van elektriciteit

Wat is de situatie in provincie Utrecht?

De provincie Utrecht is onderdeel van een groot deelnetwerk van TenneT, samen met de provincies Flevoland en de provincie Gelderland. In dit gebied is een razendsnelle ontwikkeling van de vraag naar elektriciteit. Bedrijven stappen van aardgas over op elektriciteit en er is een verdere groei van het aantal bedrijven en woningen met warmtepompen en laadpalen. In de afgelopen twee jaar is bij Stedin voor 265 MW aan transportvermogen aangevraagd. Dit is vergelijkbaar met het elektriciteitsverbruik van de stad Utrecht. TenneT start een onderzoek naar congestiemanagement en verwacht in de zomer van 2023 de uitkomst. Daarnaast verwacht TenneT door diverse uitbreidingswerkzaamheden van het hoogspanningsnet de huidige knelpunten per 2029 op te lossen. Meer informatie op www.stedin.net/utrecht-afname.

Wat omvat het gebied met transportschaarste?

Het gebied waar transportschaarste is voor afname omvat heel Utrecht. Dat zijn de 26 gemeenten: Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Vijfheerenlanden, Wijk bij Duurstede, Woerden (gedeeltelijk), Woudenberg, IJsselstein en Zeist.

Wat betekent dit voor nieuwe aanvragen voor een aansluiting op het elektriciteitsnet?

Het blijft in dit gebied met transportschaarste mogelijk om bestaande en nieuwe grootverbruik klanten (>3x 80 ampère) te voorzien van een aansluiting, maar zij komen op een wachtlijst wat betreft het toekennen van vermogen voor de afname van elektriciteit. Zodra uit het congestiemanagementonderzoek van TenneT blijkt dat er netcapaciteit beschikbaar is, kan Stedin klanten op volgorde van de wachtlijst vermogen toekennen. Voor kleinverbruikklanten en kleinzakelijke klanten tot en met 3x80 Ampère in deze provincie betekent dit niets.

Wat gebeurt er nu?

TenneT start een onderzoek naar congestiemanagement en verwacht in de zomer van 2023 de uitkomst. In dit onderzoek bekijkt TenneT welke flexibele oplossingen mogelijk zijn. Ze onderzoeken dan of bedrijven en marktpartijen kunnen helpen bij het verlagen van de energiebehoefte op piekmomenten. Bijvoorbeeld door inzet van een batterij, WKK (warmte krachtkoppeling) of door de energievraag uit te stellen naar een moment waarop er minder vraag is naar energie. Door dit soort oplossingen ontstaat meer netcapaciteit waardoor klanten op de wachtlijst weer voorzien kunnen worden van transportcapaciteit. Daarnaast verwacht TenneT door diverse uitbreidingswerkzaamheden van het hoogspanningsnet de huidige knelpunten per 2029 op te lossen. Meer informatie op www.stedin.net/utrecht-afname.

Wat is congestie of transportschaarste?

Transportschaarste en congestie is vergelijkbaar met filevorming op een snelweg. Afgelopen jaren is in een aantal regio's in Nederland een snelgroeiende vraag naar transportvermogen van elektriciteit ontstaan. Enerzijds door de decentrale en duurzame productie van elektriciteit en anderzijds door de toename in het verbruik. Netbeheerders zoals TenneT en Stedin investeren fors in structurele netuitbreidingen, wat vanwege zorgvuldige procedures een aantal jaar in beslag zal nemen. Er is sprake van congestie tot dat het net is versterkt. Tot die tijd voeren we congestiemanagement uit. Dit kan ook tot meer ruimte leiden in het net waardoor we transportvermogen aan grootverbruikklanten kunnen blijven toekennen.

Wat is congestiemanagement?

Congestiemanagement kan worden ingezet in een gebied met transportschaarste om zo toch ruimte te creëren op het net voor nieuwe klanten. Congestiemanagement voorkomt namelijk dat partijen het landelijke en regionale energienet tegelijk en teveel belasten, wat in het uiterste geval de elektriciteitsvoorziening kan onderbreken. Congestiemanagement gebruikt prijsmechanismes en marktwerking om het aanbod en de vraag naar elektriciteit te sturen. Dit kan bijvoorbeeld door de inzet van oplossingen waarbij de energiebehoefte van bedrijven goed op elkaar afgestemd worden en waarbij gelijktijdige pieken in energiebehoefte worden voorkomen.

Wat kunnen overheden doen?

Het is op de eerste plaats belangrijk dat er wordt samengewerkt en dat we samen de juiste keuzes maken, want niet alles kan tegelijk en nu. Dit vraagt om een prioriteringskader. Een van de bottlenecks zijn de lange doorlooptijden en de zoektocht naar geschikte locaties voor nieuwe infrastructuur. Overheden kunnen helpen met het vinden van de juiste locaties. Dit kunnen ook aanpassingen zijn aan bestaande stations.

Uitkomst congestiemanagementonderzoek provincie Utrecht voor terugleveren van elektriciteit**Het congestieonderzoek is in 2021 aangekondigd en heeft een lange doorlooptijd gehad. Welke stappen zijn er in deze periode gezet? Hoe zijn de resultaten tot stand gekomen?**

TenneT heeft een congestieonderzoek doorlopen, waarbij is gekeken naar technische mogelijkheden en een marktconsultatie of er flexibiliteit mogelijk is op weg naar netuitbreidingen. Deze onderzoeken hebben helaas veel langer geduurd dan gepland. Een voorname reden was het feit dat TenneT heeft gewacht op de nieuwe Netcode, die meer mogelijkheden biedt voor congestiemanagement.

De resultaten van het congestieonderzoek zijn binnen, wat zijn nu de vervolgstappen?

TenneT gebruikt de komende twee maanden om partijen die aangegeven hebben te willen bijdragen aan flexibiliteit daadwerkelijk te contracteren en de systematiek voor congestiemanagementsysteem te implementeren. Zodra duidelijk is op welke locaties ruimte beschikbaar komt, nemen TenneT, Liander en Stedin – op volgorde van binnenkomst – contact op met de klanten die in de wachtrij staan. We werken onverminderd hard door aan het realiseren van aansluitingen.

Kunnen alle partijen op de wachtrij bij Stedin worden aangesloten?

Van de 808 megawatt (MW) op de wachtlijst in Flevoland, Gelderland en Utrecht wordt 104 MW door TenneT beschikbaar gesteld om de wachtlijst in te lopen. Dit vermogen is vergelijkbaar met het vermogen van 17 windmolens of 104 hectare zonnepanelen. Dit biedt weliswaar ruimte waarmee Stedin een deel van de klanten op de wachtlijst kan voorzien van netcapaciteit, maar biedt niet voldoende om de regionale duurzame ambitie te faciliteren. Er is nog meer flexibel vermogen nodig om nieuwe duurzame initiatieven van transportcapaciteit te voorzien.

Wat betekent dit voor de duurzame regionale ambities (RES)?

De extra ruimte door het gevonden flexibele vermogen, biedt nu nog niet voldoende om de RES-ambities in Foodvalley, Amersfoort en U16 direct te faciliteren. De investeringsplanning van TenneT vormt een kritisch pad om de gestelde ambities voor 2030 te kunnen halen. Integrale samenwerking is dan ook noodzakelijk om werkzaamheden te kunnen versnellen en het vrijkomen van nieuw transportvermogen (door netuitbreiding of congestiemanagement) zo efficiënt mogelijk te benutten.

Ik weet dat een groot zonnepark / windpark wil mee doen met congestiemanagement. Hoe kan ik die partij alsnog aangeven dat ik mee wil doen?

Dat kan. Stuur een mail naar congestiemanagement@tennet.eu of kijk op tennet.eu/marktconsultatie. Eind november start TenneT een continue marktconsultatie voor bedrijven die flexibiliteit willen bieden.

Waarom start TenneT een nationale marktconsultatie?

Ook in afgeronde onderzoeken is er relatief weinig gevonden. Uit de onderzoeken in Utrecht, de Flevopolder en Gelderland heeft TenneT slechts 10 procent van het potentieel gevonden om flexibel in te zetten. TenneT ziet wel in de analyse dat er partijen zijn die mogelijk wel mee kunnen doen door flexibiliteit aan te bieden, maar dat nog niet hebben aangegeven. Die heeft TenneT nog niet bereikt of hebben nog niet gereageerd. Ook in andere onderzoeken, waaronder Brabant en Limburg zien we meer mogelijkheden.

Aan wat voor partijen moeten we denken?

Er zijn al partijen die nu flexibiliteit bieden, zoals grotere productie-eenheden (energiecentrales). Maar er zijn veel meer mogelijkheden. Denk aan grote e-boilers, warmtekrachtkoppelingen (WKK's), zonneparken en windparken of de industrie via demand side response. TenneT doet daarom ook een brede oproep.